

Već sama pomisao da se na mesto predsednika „akcionog tima“ postavi predsednik poslaničke grupe stranke na vlasti – notorna udvorica, dakle – rečito govori o spremnosti inicijatora promena da se upuste u iskreni dijalog oko postojećeg ustava i njegovih manjkavosti. U svojstvu još ne predsednika akcionog tima, predsednik poslaničke grupe stranke na vlasti obavestio nas je „da će za petnaestak dana javnost biti upoznata s tim šta sve treba menjati u Ustavu Srbije“. Već je i ova izjava dovoljna da se budući predsednik tima zauvek isključi iz svakog ozbiljnog razgovora o promenama ustava. Ona ga diskvalifikuje za sva vremena jer jasno pokazuje da on ni izdaleka ne razume da se javnost ne obaveštava nego upravo treba da se pita o tome šta treba menjati u Ustavu Srbije.

Promena ustava je postupak koji treba da se vodi od dna prema vrhu, od građana prema parlamentu; a državna tela u tom poslu treba samo da otvore kanale, to jest da uspostave procedure za jedan takav razgovor. Najbolja takva procedura je raspisivanje izbora za ustavotvornu skupštinu, ali je to i kao pomisao daleko od ovdašnjih vlasti, koje se u svom arbitrarnom konstitucionalnom dizajniranju nepromišljeno oslanjaju isključivo na brojčanu snagu u parlamentu.

Sa ovoliko afera za sobom – od poplava, preko lažnih doktorata, slučaja „helikopter“, „Beograda na vodi“, pa sve do sramnog sukoba sa ombudsmanom – ova vlada i ovaj saziv parlamenta ne samo što nemaju legitimitet da pokrenu, a kamoli da odlučuju o ustavnim promenama: nad njima, baš kao i nad makedonskom vladom, te afere upravo vise kao pretnja koja će ih verovatno koštati gubitka vlasti, recimo onako kako se to sada događa njihovim makedonskim partnerima od poverenja. U takvim okolnostima, krajnje je nepromišljeno da se late tako ozbiljnog posla kao što je izmena ustava.

Srbija je jednom već donosila naprečac Ustav kako bi sačuvala teritoriju Kosova pod svojom ingerencijom. Željeni učinak novog Ustava „očeva osnivača“ je naravno izostao, a štetu od loše skrojениh konstitucionalnih aranžmana tek sada sagledavamo u njenom punom obimu. Danas nam se kaže da taj Ustav treba promeniti zbog ušteda koje će to doneti: „posao akcione grupe, kao što je i najavio premijer Srbije, biće reforma političkog sistema, koja podrazumeva jedan manji, operativniji i jeftiniji parlament u kome će biti od 125 do 150 poslanika u zavisnosti od dogovora“, objašnjava nam pominjani budući predsednik te „akcione grupe“ (treba imati stomak pa svariti njegovu ideju da broj poslanika – 120 ili 150, kao da je to svejedno – zavisi od nečijeg dogovora).

Među svim, brojnim razlozima zbog kojih bi trebalo doneti novi ustav, ušteda je zaista ponajmanje važna, iako se na njoj najviše insistira. Međutim, sve ono drugo, važnije, izvan je želja i dosega stranke na vlasti. Stoga ipak ima smisla pričati o ceni: ako stranka na vlasti i njen predsednik zaista budu skrojili nove konstitucionalne aranžmane – Srbija će to skupo platiti. Mogući makedonski scenario koji bi zadesio te još uvek samo potencijalne ustavotvorce biće slaba uteha za to: loš ustav, kao što upravo gledamo, ume da bude daleko veći problem od desetine besmislenih spomenika.

Ljudska prava i ustav.

Čemu ljudska prava, iz perspektive važećeg i budućeg ustavnopravnog sistema Srbije.

Više od polovine teksta Ustava iz 2006. posvećeno je temi ljudskih prava. Idealno, unošenjem garancija ljudskih prava u najviši pravni akt političke zajednice afirmiše se princip ustavne demokratije, odnosno neposredno izražava stav da se uređenje odnosa u zajednici rukovodi načelom jednake slobode svakog njenog člana.

Pravno-politička zajednica nastaje i postoji na temelju zajedničkog i uzajamnog priznavanja članova zajednice kao međusobno jednakih u pravima i slobodama. Osnovni oblik akta